

Overordnet intern ”Seksualpolitik” for specialiserede indsatser i Furesø kommune

Baggrund

Med udgangspunkt i Socialstyrelsens anbefalinger har Furesø kommune valgt at udarbejde en seksualpolitik.

Seksualpolitikken skal sikre, at borgere på det specialiserede voksenområde i Furesø kommune får råd og vejledning i forhold til deres seksualitet, samt at deres rettigheder overholdes. Ligeledes skal politikken sikre, at personalets personlige grænser respekteres, så de føler sig trygge.

Socialministeriets vejledning ”Seksualitet på dagsorden“ beskriver de væsentligste elementer en seksualpolitik bør forholde sig til: Hvilken støtte og hjælp kan der gives, hvilke forpligtigelser og rettigheder har støttepersonerne, hvilke retslige rammer arbejder vi indenfor, samt hvilke pædagogiske retningslinjer har vi til afklaring af tvivlsituationer omkring oplæring, støtte og hjælp til seksualitet.

Hvad er seksualitet?

Seksualitet er ikke blot et fysisk behov, det er langt mere end det. Det er berøring, kærtegn, ømhed, omsorg, følelser og meget mere. Det er en naturlig del af vores liv, vores hverdag og os selv.

Socialstyrelsen definerer seksualitet således:

Seksualitet er en integreret del af ethvert menneskes personlighed. Den er et basalt behov, og et aspekt af det at være menneske, som ikke kan adskilles fra andre aspekter i livet. Seksualitet har indflydelse på vore tanker, følelser, handlinger og samhandling, og derved på vor mentale og fysiske helse. Og da helse er en fundamental menneskeret, så må også seksuel helse være en basal menneskeret (Seksualitet på dagsorden 2012).

Retten til seksualitet

I Furesø Kommunes handicappolitik tager man udgangspunkt i FN-konventionen om rettigheder for mennesker med handicap. I FN's standardregler om lige muligheder for handicappede understreges det, at mennesker med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne ikke må nægtes mulighed for at opleve deres seksualitet. Derfor bør de enkelte lande eksempelvis støtte op om etablering af relevant rådgivning på området (Regel 9).

Formål med en seksualpolitik

- 1) Seksualpolitikken er med til at sikre opfyldelsen af Servicelovens § 81, ”Den enkelte får en sammenhængende og helhedsorienteret indsats, der modsvarer den enkeltes behov” Dette indebærer også at forholde sig til borgerens ret til at få eller opretholde en seksualitet, da seksualitet er et behov hos alle mennesker.(bilag 1).
- 2) Seksualpolitikken skal skabe fokus på det enkelte menneskes ret til støtte omkring seksualitet, uanset handicap.
- 3) Seksualpolitikken skal være med til at ruste den enkelte medarbejder til trygt og professionelt at kunne forholde sig til borgerens seksualitet.
- 4) Seksualpolitikken har til formål at inspirere og motivere medarbejderen til, som en del af det daglige arbejde, at være rådgivere og vejledere omkring seksualitet.
- 5) Seksualpolitikken skal være retningsgivende for udarbejdelse af lokale retningslinjer.

Samtykke og tavshedspligt

Lov om social service lægger vægt på med- og selvbestemmelse og da seksualitet samtidig er et følsomt og privat emne, er samtykke og tavshedspligt særdeles relevant i denne sammenhæng.

I svære situationer, som f.eks. seksualvejledning, vil det skriftlige samtykke ofte være anvendeligt af hensyn til både den pågældende borger og medarbejderens retssikkerhed. I den forbindelse er det vigtigt, at der er sikkerhed for, at borgeren har modtaget tilstrækkelig information om, hvad han eller hun giver samtykke til, og at borgeren har forstået informationen og rækkevidden heraf. Informationerne skal således tilpasses den enkeltes kommunikationsform og funktionsevne.

Hjælp til seksualopklæring kræver borgerens samtykke. I det seksualopklæring er et følsomt og meget privat emne, skal samtykket være skriftligt. Der skal foreligge en klar beskrivelse af karakteren og omfanget af hjælpen, som lederen skal godkende.

Tavshedspligt

Personer, der er ansat i offentlig tjeneste, har tavshedspligt med hensyn til fortrolige oplysninger både efter straffeloven (§§ 152) og forvaltningsloven (§ 27). Kendskabet til en borgers seksualitet, inderste tanker og følelser er omfattet af tavshedspligten.

Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at i situationer hvor en borgers seksuelle adfærd er til fare for andre, er der pligt til at indberette overtrædelsen til nærmeste leder.

Lederen vurderer herefter, om sagen skal anmeldes.

Eksempler på sådanne situationer kan være overgreb, udnyttelse eller brug af pornografisk materiale, der er ulovligt.

Rammer for hjælp til seksualitet

Ofte er det berøring, kærtegn, ømhed, fortrolighed eller vejledning borgerne efterspørger. Derfor bør medarbejderen, enten selv eller gennem en anden kollega, gå i dialog med borgeren om det konkrete behov. Det er vigtigt, at borgeren hjælpes på den mindst indgribende måde ud fra følgende rækkefølge:

- 1) Den enkelte medarbejder, evt. med hjælp fra en kollega, hjælper borgeren med problemstillingen ved en pædagogisk samtale i det omfang man kan. Det kan eksempelvis være at tale med borgeren om kæresteforhold, fysiske udfordringer, bekymringer om kærlighed eller seksualitet m.m.
- 2) Der tages kontakt til en seksualvejleder, som har særlige kompetencer til at løse denne opgave.

Furesø Kommune vil gerne understrege, at en medarbejder ikke må tvinges til at yde en hjælp, som overskrider deres etiske eller personlige grænser. Hvis en hjælp opleves grænseoverskridende, skal medarbejderen kontakte en kollega eller nærmeste leder, så der kan findes en anden måde at løse opgaven på.

Overordnet seksualpolitik

Alle medarbejdere som har direkte kontakt til borgerne, forventes at have kendskab til, samt have været i debat omkring Serviceloven, herunder § 81 og Socialministeriets vejledning "Seksualitet på dagsorden."

Det sikres, at medarbejderne får og har erhvervet den grundlæggende nødvendige viden omkring seksualitet, således at medarbejderen viser den nødvendige tillid og professionalisme, der skal til for at støtte borgeren omkring seksuelle spørgsmål.

Det sikres, at medarbejderne forpligter sig til at være i dialog omkring den enkelte borgers ret til støtte omkring seksualitet.

Der sikres let tilgængeligt informationsmateriale, videnspersoner og seksualvejledere til opgradering af medarbejdernes viden og som svar på tvivlsspørgsmål vedrørende støtte til seksualitet.

Gennem undervisning, vejledning og oplæring sikres det, at medarbejderne føler sig inspireret og motiveret til at tilegne sig metoder og tilgange i arbejdet omkring støtte til seksualitet.

Lederen på de forskellige enheder er ansvarlig for at der udarbejdes en lokal seksualpolitik, i samarbejde med personalet. Målet med at lave lokale retningslinjer er at lave strategier for at indfri servicelovens mål vedrørende mennesker med handicap og deres ret til seksualitet.

Lokale retningslinjer skal indeholde **retningslinjer eller principper** for tilbuddenes handlemåder.

De lokale retningslinjer skal være afstemt efter den overordnede seksualpolitik.

For at støtte medarbejderen i situationer, hvor der er mistanke om, eller hvor der sker seksuelle overgreb, udarbejdes der retningslinjer, som indeholder beskrivelser af klare handleanvisninger og procedurer.

Bilag 1

Uddybende inspiration:

”Kjærlighets Landskap, Utviklingshemmede og Seksualitet”
Yrkesfaglig temahefte for medlemmer av Fagforbundet Nr. 9 - 2007.
www.fagforbundet.no

”Sex, kærlighed og autisme - inspiration til seksualundervisning og seksualpolitik”
Bog udgivet af ”Sex & Sundhed”, Odense. www.sexogsundhed.dk

Hjælpemiddelbasen

Indeholder information om hjælpemidler til seksuallivet:

www.hmi-basen.dk

Socialministeriets vejledning af 28. februar 2001: ”Seksualitet - uanset handicap!”

Download: www.retsinformation.dk eller www.servicestyrelsen.dk

[Projekt seksualpolitik](#)

[Idekatalog til seksualundervisning/brugerkursus inden for specialområdet.](#)

[Seksualvejlederuddannelsen:](#)

www.projektseksualpolitik.dk/upload/Idekatalog.pdf

[Sex og Samfund](#)

[Seksualundervisning til bl.a. udviklingshæmmede:](#)

www.bedreseksualundervisning.dk/special

Grünberger, Pernille (2010): Seksuelle overgreb mod mennesker med handicap. Gode råd når skaden er sket.

Socialt Udviklingscenter SUS

Center for seksuelt misbrugte

Rådgivning og behandling ved senfølger efter seksuelt misbrug

www.csm-ost.dk

Socialstyrelsen

Viden, inspiration og redskaber i forhold til forebyggelse af seksuelle overgreb mod mennesker med handicap.

www.forebygovergreb.dk

Referencer:

1): Karsten Løt leder for seksualvejleder uddannelsen

3): Odense Kommune DK, Handicap- og Psykiatridelingen

Lokale retningslinjer for arbejdet med seksualitet på langkærgård

Vi imødekommer borgerne når de viser et behov for at tale om deres seksualitet.

Vi hjælper beboerne med at skabe rum og mulighed for at de kan udleve deres seksualitet

- Alene
- Med hinanden (hvis begge parter ønsker det).

Vi vil være fordomsfri over for borgernes ønsker og seksualitet (Inden for lovens grænser selvfølgelig).

Vi vil have et fagligt og åbent miljø i forhold til seksualitet.

Vi er opmærksomme på at beboerne kan have et behov for kropskontakt, der ikke bliver opfyldt.

Står vi over for opgaver eller dilemmaer, som vi ikke kan løse, kontakter vi videnspersoner der kan hjælpe.

Der forventes at alle medarbejdere har læst og arbejder ud fra de retningslinjer der er i den ”Overordnet intern seksualpolitik for specialiserede indsatser” i Furesø kommune, og Langkærgårds lokale retningslinjer.